

VANLIGA TEXTTYPER INOM UTBILDNING

(Sammanställt av Meta Lindberg Attlerud ur Gibbons, *Stärk språket*, och Jenny Wiksten Folkeryd, Åsa af Geijerstam, Uppsala universitet *Finns det ett NO-språk?* Text ur den sistnämnda källan är understruken. Ofta förekommande i ett skolämne = ämnet *kursiverat*.)

TYP AV TEXT	ÅTERGIVANDE	BERÄTTANDE	BESKRIVANDE	FÖRKLARANDE	INSTRUERANDE	DISKUTERANDE/ ARGUMENTERANDE
SYFTE	Att berätta vad som hänt	Att underhålla Att förmedla kunskap <u>Att reflektera</u>	Att förmedla information	<u>Reda ut varför saker är som de är</u>	Att förklara hur något görs/genomförs	<u>Övertala motparten att acceptera vissa antaganden</u> Att välja sida och komma med argument
PRODUKT	Skildring av en händelse i tidsföljd <i>Historia</i> <i>Naturvetenskap: (procedurer)</i>	<u>Berättelser, sagor, myter, fabler</u> <i>Religion</i>	<u>Personbeskrivningar, vetenskapliga rapporter, definitioner, faktatexter</u> <i>No, Biologi</i>	<u>Hur och varför-förklaringar, faktatexter</u> <i>Fysik, Samhällskunskap</i>	<u>Instruktioner, manualer, recept, vägbeskrivningar</u> <i>Kemi</i> <i>Naturvetenskap</i>	<u>Diskussioner, argumenterande uppsatser, recensioner, debatter</u> <i>Samhällskunskap</i>
STRUKTUR	Orientering (vem, var, när) En serie händelser Personlig kommentar/slutsats	Orientering (vem, var, när) En serie händelser Problem Upplösning	Allmänna upplysningar Karakteristik (t ex naturlig hemvist, utseende, föda) Kan ha underrubriker	<u>Inledning (identifiera fenomen)</u> <u>Förklaringssekvens</u> <u>slutsats</u>	Målinriktat Stegvisa moment	Personliga ställningstaganden <u>Tes</u> , argument och bevis Ev motargument o motbevis Slutsats
SAMMANLÄNKANDE ORD	Tidsord (<i>först, sedan, därefter, efteråt</i>)	Tidsord (<i>en dag, det var en gång, senare, efteråt, till slut</i>)	Förekommer vanligen inte	<u>som en följd av detta, alltså, på grund av detta, på så sätt, följaktligen</u>	<i>för det första, för det andra, för det tredje, till slut</i>	<i>för det första, för det andra, dessutom, därför, emellertid, å andra sidan</i> <u>konjunktioner: för att, därför att</u>
SPRÅKLIGA DRAG	Dåtid, berättar vad som hände Beskrivande ord	Dåtid, <u>Flera individuella och konkreta deltagare</u> Handlingsverb Beskrivande ord <u>Upprepning, detaljer</u> dialog och sägeverb	Verben "att vara" o "att ha" förekommer ofta presens Specifikt ordförråd, tekniska termer Allmänna deltagare	<u>Allmänna deltagare</u> <u>Presens</u> <u>Konjunktioner (ex för att, därför att)</u>	Verb som ger instruktioner (fysiska handlingar t ex <u>ta, blanda, lägg till, tillsätt, bifoga</u>) <u>imperativ</u>	<u>Vissa verb: jag anser, jag tycker, vi säger att</u> <u>Förhållningssätt: vi kan, vi måste</u> Uttryck för att övertyga: <i>det är uppenbarligen fel</i>